

Ministrstvo za finance

E: gp.mf@gov.si

ZADEVA: Pripombe na predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o slovenskem državnem holdingu (ZSDH-1A)

Spoštovani,

V medijih smo zasledili, da ste preko portala e-demokracija za javno razpravo objavili predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o slovenskem državnem holdingu (EVA 2022-1611-0089, v nadaljevanju: predlog ZSDH-1A).

V nadaljevanju vam pošiljamo pripombe Zdrúženja nadzornikov Slovenije (v nadaljevanju ZNS), ki jih je obravnaval Strokovni svet ZNS v okviru svojih pristojnosti.

ZNS pripombe na predlog ZSDH-1A

5. člen predloga (spreminja 21. člen) v povezavi z 14. členom predloga (spreminja 48. člen)

Upoštevanje instituta politike raznolikosti za organ nadzora

Predlagamo, da predlog zakona v povezavi z 21. in 48. členom ZSDH-1 jasno opredeli obvezo, da se pri oblikovanju predloga in glasovanju upošteva politika raznolikosti organa nadzora za predmetno družbo.

Pri oblikovanju ciljne sestave nadzornega sveta za družbe, kjer je to zakonska zahteva, imajo družbe oblikovane politike raznolikosti organov vodenja in nadzora, kar je novela ZGD-1K še dodatno uredila in ta institut vezano na transparentnost in s tem razkritja še okrepila.

11. člen predloga (spreminja 39. člen)

Širitev področja vodstvenih izkušenj

Predlagamo, da se 4. alineja prvega odstavka preoblikuje tako, da glasi:

- ima najmanj deset let ustreznih delovnih izkušenj iz vodenja ali upravljanja srednjih in velikih gospodarskih družb ali iz vodenja ali upravljanja večjih sistemov v javnem in akademskem sektorju.

S predlogom glede omejitve delovnih izkušenj iz vodenja ali upravljanja gospodarskih družb na srednje ali velike gospodarske družbe, želimo dvigniti standard vodstvenih izkušenj in poseči v sedanjo ureditev, ko so kandidati z vodstvenimi izkušnjami iz majhnih in pogosto zasebnih družb (d.o.o.-ji) s tem, ko so (bili) njihovi direktorji, že izpolnjevali takšen pogoj, čeprav ne gre za relevantne, organu upravljanja SDH primerne, vodstvene izkušnje.

V praksi smo zasledili, da na splošno primankuje kakovostnih kandidatov za zasedbo funkcije člana nadzornega sveta SDH, saj na tem področju obstaja vrsta omejitev za njihovo kandidaturo. Po vzoru bank in hranilnic, ki imajo najvišje standarde za oceno 'fit & priper' za člane nadzornih svetov (Ocena primernosti članov nadzornih svetovbank in hranilnic - pričakovanja Banke Slovenije, maj 2021), predlagamo, da se poleg vodstvenih in izkušenj upravljanja v gospodarskih družbah, upoštevajo tudi izkušnje iz vodenja ali upravljanja večjih sistemov v javnem in akademskem sektorju.

*Prenehanje izpolnjevanja zakonskih pogojev za članstvo v nadzornem svetu SDH
v času mandata*

Predlagamo, da se doda nova (peta) alineja 39. člena ZSDH-1 in sicer tako, da glasi:

- **Če član nadzornega sveta SDH v času trajanja mandata preneha izpolnjevati katerega izmed zakonskih pogojev, določenih v 39. členu, mu funkcija v nadzornem svetu preneha.**

Priporočilo 6.5a Kodeksa korporativnega upravljanja s kapitalskimi naložbami RS (junij 2022) ta položaj ureja za člane nadzornih svetov družb v upravljanju SDH in zanje predlaga odstop najkasneje v roku 30 dni oz. predlog nadzornega sveta za odpoklic na skupščini, če tega sam ne stori. Enak standard strogosti naj se zakonsko uveljavi tudi za člane nadzornega sveta SDH in sicer na način, da takšnemu članu funkcija preneha veljati.

Izrecna prepoved članstva v drugih organih vodenja in nadzora

Predlagamo, da se sedma alineja prvega odstavka črta, saj nov četrti odstavek v predlogu že vsebuje ta pogoj.

V predlogu se temu članu doda četrti odstavek, ki se v predlogu glasi: 'Člani nadzornega sveta SDH ne smejo biti člani organov vodenja in nadzora družbe s kapitalsko naložbo države, v kateri ima SDH ali RS prevladujoč vpliv'. Gre za izrecno zakonsko prepoved.

S tem v zvezi opozarjamo na sedmo alinejo prvega odstavka tega člena, da mora član nadzornega sveta SDH izpolnjevati pogoj: - ni član organa vodenja in nadzora v družbi, v kateri

ima SDH večinski delež ali prevladujoč vpliv. Po našem mnenju gre v povezavi z novim četrtem odstavkom za podvajanje zakonske diktije.

18. člen predloga (spreminja 90. člen)

Predlagamo, da se 18. člen predloga črta in 90. člen ostane nespremenjen.

Ena od ključnih nalog upravljalca kapitalskih naložb države je tudi strokovna presoja politik prejemkov, ki jih pripravijo organi nadzora družb. Politike prejemkov posameznih združenj morajo upoštevati konkretne lasnosti družb in njenih organov. Le na tak način je možno učinkovito kadrovanje in motiviranje organov vopdenja in hkratno preprečevanje ekscesnih plačil. Vlada RS take strokovne presoja ni sposobna in je zato soglasje Vlade RS k politikam prejemkov neprimerno in vodi v politizacijo plačil v državnih družbah.

PREDLOG ZA DODATNO SPREMEMBO ZSDH-1 V PREDLOGU ZSDH-1A

51. člen ZSDH-1

V šestem odstavku tega člena se doda smisleno upoštevanje pogojev in kriterijev za člane nadzornega sveta SDH iz 39. člena ZSDH-1.

Zdajšnja dobesedna uporaba kriterijev in meril pripelje do težav pri razumevanju omejitev, ki preprečujejo nasprotja interesov – npr. omejitev glede obsega poslovanja in prevzemanja funkcij družb v upravljanju SDH. To pomeni, da bi za KAD smiselno veljala prepoved poslovanja z družbami v upravljanju KAD in ne SDH.

57. člen ZSDH-1

Predlagamo, da se obseg oseb iz 1. odstavka tega člena razširi tudi na organe vodenja in nadzora družb, v katerih ima SDH večinski ali prevladujoč vpliv. Hkrati naj se v takšnih primerih doda obveznost takojšnjega informiranja uprave in nadzornega sveta SDH o takšnih vplivih nanje.

1. odstavek naj tako glasi:

Član uprave SDH, član nadzornega sveta SDH, zaposleni v SDH, član kadrovske komisije in član posvetovalnih teles SDH ter člani organov vodenja in nadzora v družbah, v katerih ima SDH večinski ali prevladujoč vpliv, ki dobroverno menijo, da se od njih zahteva nezakonito ali neetično ravnanje v povezavi z njihovo službo ali položajem ali da se s tem namenom nad njimi izvajajo nejavni vplivi, pritiski, duševno ali telesno nasilje ali da dobivajo neprimerne ponudbe tretjih oseb, morajo tako ravnanje prijaviti pooblaščenca za skladnost poslovanja in integriteto. Ta se mora na prijavo brez odlašanja odzvati skladno z načrtom integritete in drugimi akti SDH, presoditi dejansko stanje in ukreniti, kar je potrebno, da se preprečijo nadaljnje nezakonite ali neetične zahteve in nastanek škodljivih posledic. V primeru prijave takšnih ravnanj s strani članov organov vodenja in nadzora v družbah, v katerih ima SDH večinski ali prevladujoč vpliv, se o tem obvesti tudi upravo in nadzorni svet SDH.

Že sedaj veljavni 54. člen ZSDH-1 med pristojnostmi pooblaščenca za skladnost in integriteto na SDH navaja: - svetovanje poslovnim in nadzornim organom ter notranjerevizijskim službam ali revizorjem družb, v katerih ima SDH večinski ali prevladujoč vpliv pri krepitvi integritete, o skladnosti poslovanja s predpisi in kodeksi ravnanja, odpravljanja tveganj korupcije, nasprotja interesov ter drugih neetičnih in protipravnih ravnanj.

57. člen pa glede prijave neetičnega ali nezakonitega ravnanja ali vplivanja na poslovodne in nadzorne organe teh družb ne vključuje, čeprav gre za pomembna korupcijska tveganja glede izvajanja vodstvenih in nadzornih funkcij v teh družbah.

V praksi obstaja več dimenzij problema takšnih neetičnih in nezakonitih vplivov s strani tretjih oseb na člane organov vodenja in nadzora, ki predstavljajo tveganje za neodvisno odločanje v dobro družbe in korupcijo. Ena dimenzija je neposreden vpliv politike (npr. generalni sekretarji vladajočih političnih strank, ministri, ali drugi politični funkcionarji) ali preko tretjih oseb, ki na manj ali bolj jasen način izvajajo vpliv. Druga dimenzija pa je vpliv politike kar neporedno preko posameznih članov uprave in nadzornega sveta SDH. SDH bi moral z različnimi ukrepi krepiti zaščito članov organov vodenja in nadzora v družbah v upravljanju SDH pred političnimi vplivi in ne biti soizvajalec teh vplivov.

Dodajamo še, da sta ZNS in Komisija za preprečevanje korupcije (KPK) leta 2019 oblikovala *Protokol za ravnanje članov nadzornih svetov ob izvajanju političnih in drugih pritiskov ter neetičnem vplivanju na neodvisno odločanje za varovanje osebne integritete in ustvarjanju etične kulture*, ki se mu SDH kljub povabilu ZNS in kpk kot nosilec protokola ni želel priključiti.

Za vsa dodatna pojasnila, smo vam na voljo in se vam zahvaljujemo za pregled in upoštevanje naših predlogov za izboljšanje predloga ZSDH-1A.

Lep pozdrav,

mag. Irena Prijović,
izvršna direktorica ZNS

Ljubljana, 22. avgust 2022